

Vastaanottaja:
Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30, 00023 VALTIONEUVOSTO
kirjaamo@mmm.fi

LAUSUNTO LUONNOKSISTA MAA- JA METSÄTALOUSHMINISTERIÖN ASETUKSIKSI METSÄHANHEN METSÄSTYKSEN KIELTÄMISESTÄ METSÄSTYSVUONNA 2020-2021 JA MERIHANHEN METSÄSTYKSEN KIELTÄMISESTÄ METSÄSTYSVUOSINA 2020-2023 (VN/13501/2020- MMM)

BirdLife Suomi kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa sen johdosta seuraavaa.

Pidämme ministeriön esitystä aloittaa metsähanhen laajamittainen metsästys valtaosassa Lappia Suomen pesimäkannalle vahingollisena ja lajin kansainvälisen kannanhoitosuunnitelman vastaisena. Ehdotamme sen uudelleen valmistelua alla esittämämme tosiasioiden pohjalta. Lisäksi esitämme metsähanhen metsästysajan päättämistä Kaakkois-Suomessa lokakuun lopussa sekä merihanhen metsästyksen ravintohoukutuksen käyttökieltoa koko metsästysajaksi sekä houkutuskuvien käyttökieltoa metsästyskauden alussa.

PERUSTELUT

1. Metsähanhen metsästyksen salliminen Lapissa

Ministeriö esittää, että metsähanhen metsästys sallittaisiin lähes koko Lapin maakunnassa (95 % maakunnan pinta-alasta) 20.8.-27.8. Metsästystä esitetään rajoitettavan siten, että kukin metsästäjä saisi metsästää yhden metsähanhen ja ravintohoukuttimen käyttö kiellettäisiin.

Houkutuskuvien käyttöön ei olisi tulossa rajoituksia, eikä ministeriö ole säätämässä välitöntä saalisilmoitusta metsästysaaliin seuraamiseksi tai asettanut alueellista pyyntikiintiötä. Tieto metsästyskauden saaliista saadaan vasta, kun metsähanhen metsästyskausi on Lapissa ohitse.

Suomen metsähanhikannan suuruus tunnetaan erittäin huonosti. Kanta arvioidaan 1000-2500 pariksi (Lehikoinen ym. 2019, Linnut vuosikirja 2018: 38-45).

Suomen pesimäkanta ja kannan levinneisyysalue on pienentynyt huomattavasti 1990-luvulta 2010-luvulle (kts. esim.

<http://atlas3.lintuatlas.fi/tulokset/laji/metsahanhi>).

Tiedossamme ei ole, että kanta olisi Lapissa edellisen vuosikymmenen aikana kasvanut. Tiira-lintutietopalveluun kirjattujen havaintojen perusteella levinneisyys saattaa olla Lapissa edelleen supistunut, kuten oheinen vuosien 2007-2010 ja 2016-2019 välistä esiintymismuutosta kuvaava kartta osoittaa. Sininen osoittaa 100 km² ruutua, jolta on kesä-heinäkuussa havaintoja vain jälkimmäiseltä jaksolta, punainen ruutua, jolta on havaintoja vain aikaisemmalta jaksolta ja harmaa ruutua, jolta on havaintoja kummaltakin jaksolta (kts. metodi Lehtiniemi 2020, Linnut vuosikirja 2019: 94-105).

On huomattava, ettei asetuksessa säädettäväksi ehdotetun ajankohdan, elokuun lopun, kanta ole sama kuin pesimäkanta, koska pesinnässä epäonnistuneet metsähanhet poistuvat Suomesta Venäjälle sulkimaan. Suomessa läpi kesän oleskelevien parien määrä on siten huomattavasti pienempi kuin pesivän kannan arvio.

Lisäksi pesinnässä onnistuvat parit ovat populaation kannalta parhaita yksilöitä. Erityisesti näiden tuottavien aikuisten kuolleisuus tulisi minimoida, jotta kanta saadaan takaisin elinvoimaiseksi. Tämä ei ole mahdollista ilman vain nuoriin lintuihin kohdistuvaa valikoivaa verotusta.

Perustelutekstissä on oikein todettu, että AEWAn lajia koskevissa prosesseissa on arvioitu kantaa voitavan suhteellisen turvallisesti verottaa 3 % vuodessa. Tätä kautta on laskettu Suomen osuudeksi **koko taigametsähanhipopulaatiosta** noin 780-970 yksilöä, mikäli kaikki esiintymisalueen maat pysyvät kiintiönsä rajoissa.

Elokuun lopussa Lapissa toteutettava pyynti kohdistuu vain ja ainoastaan Suomessa onnistuneesti pesineeseen osaan populaatiosta. Suomen pesimäkannan koon keskiarvoksi on arvioitu 1700 paria. Hyvänäkin vuonna ilmeisen suuri osa populaatiosta epäonnistuu pesinnässä. Jos oletetaan varovaisesti, että puolet pesinnöistä epäonnistuu ja linnut poistuvat Suomesta Venäjälle sulkimaan, on Suomessa elokuussa noin 1700 aikuista metsähanhea. Jos oletetaan optimistisesti, että onnistuneissa pesinnöissä keskimääräinen lentopoikastuotto olisi kolme poikasta / pari, olisi nuorten määrä noin 2550 nuorta metsähanhea. Hanhien kokonaismäärä koko maassa olisi täten noin 4250 yksilöä. Tästä 3 % on 127 yksilöä.

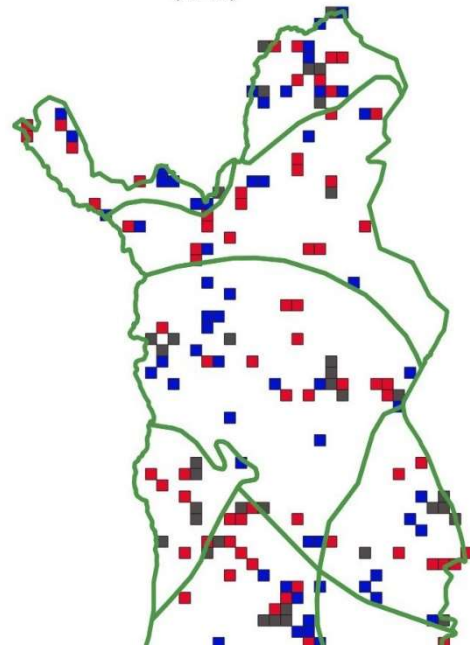
Merkittävä osa metsähanhista pesii kuitenkin Lapin ulkopuolella. Arviomme mukaan alueella, jolle metsästystä ehdotetaan sallittavaksi, pesii enintään 70 % Suomen metsähanhikannasta. Näin ollen Lapin maakunnan alueella voi metsästää Suomen populaatiosta selvästi alle 100 metsähanhea, mikäli toimitaan AEWAn hanhityöryhmässä sovittujen periaatteiden mukaisesti.

Lisäksi olisi tärkeää rajoittaa kiintiöön perustuva metsästys vain nuoriin yksilöihin. Elokuun lopussa nuorten yksilöiden erottaminen vanhoista on kuitenkin verraten helppoa.

Noin 25 000 Lapin kunnissa asuvaa ihmistä maksaa vuosittain riistanhoitomaksun. Lapissa käy lisäksi erittäin paljon ulkopaikkakuntalaisia metsästäjiä. Vaikka asetuksella rajoitettaisiin henkilökohtainen viranomaisille ilmoitettava saalis yhdeksi hanheksi / vuosi, ei riistasaalista pystytä metsästäjien määrää huomioon ottaen rajoituksella käytännössä lainkaan kontrolloimaan. Lisäksi metsästys sallittaisiin juuri metsästyskauden alussa 20.8. alkaen, jolloin nimenomaan vesilintumetsästys on erittäin suosittua, minkä takia metsähanhia saataisiin myös vesilinnustuksen sivusaaliina varsinaisen

metsähanhi

(VI-VII)

hanhestuksen lisäksi. On ilmeistä, että ministeriön esittämällä mallilla metsähanhia saataisiin saaliiksi vähintään satoja.

Edellä esitettyyn viitaten pidämme esitettyä metsästyksen rajoittamista Lapin osalta täysin riittämättömänä. Mikäli metsästys halutaan nykytilanteessa sallia Lapissa, on rajoitusten oltava selvästi tiukempia ja metsästysjärjestelyt toteuttava siten, että metsästys päättyy, kun vuodelle asetettava kiintiö on täynnä. Tämän järjestelyn toteuttaminen on mahdollista, koska vastaava on ollut karhunmetsästyksessä vuosia käytössä.

2. Metsähanhien metsästys Kaakkois-Suomessa

Kaakkois-Suomessa tapahtuvan metsähanhen metsästyksen osalta viittaamme edellisen vuoden lausuntoomme (<https://tiedostot.birdlife.fi/pdf/birdlife-lausunto-metsa-ja-merihanhen-metsastys-2019.pdf>) ja kehotamme ministeriötä rajoittamaan metsästyskautta siten, että se päättyy lokakuun lopussa.

3. Merihanhen metsästystä koskevat rajoitteet

Pidämme rajoitteita lähtökohtaisesti oikean suuntaisina, mutta riittämättöminä. Mielestämme ravintohoukuttimen käyttö tulisi kieltää koko metsästyskauden ajalta.

Lisäksi on välttämätöntä kieltää kaaveiden eli houkutuskuvioiden käyttö 10.8.-20.8. Merihanhen metsästyskautta aikaistettiin kymmenellä päivällä vuodesta 2018 alkaen. Perusteena aikaistukselle olivat hanhien aiheuttavat viljelysvahingot, joita haluttiin estää suojametsästyksellä. Käytäntö on kuitenkin osoittanut, että ensimmäisellä kymmenen päivän jaksolla hanhia houkutellessa pelloille kaaveiden ja osin myös ruokinnan avulla hanhisaaliin maksimoimiseksi.

Helsingissä 18.6.2020

BirdLife Suomen puolesta

Aki Arkiomaa, toiminnanjohtaja